

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.164/2016/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Incze Tamás Álmos ügyvéd által képviselt **felperes neve, felperes székhelye** szám alatti székhelyű **felperes** által - a Dr. Balázs Imre ügyvéd által képviselt **alperes neve alperes székhelye** székhelyű **alperes** ellen vételár megfizetése iránti perében a Gyulai Törvényszék 2016. március 8. napján kelt 12.G.40.044/2014/77. sorszámú ítélete ellen az alperes által 96. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következőn

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.200.000,- (Egymillió-kettőszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S:

A felperes, mint szállító és az alperes, mint megrendelő között 2012. március 30. napján keretszerződés jött létre. A szerződésben a felperes az alperes részére takarmánykeverék szállítását vállalta akként, hogy a keretszerződés 1. számú mellékletében felsorolt termékekből az alperes megrendelése alapján megadott időpontban, a mindenkor előírásoknak megfelelően a megrendelt mennyiségben és minőségben szállítja a készterméket. A szerződés 4/4. pontjában az átadás-átvétel szabályait határozták meg a felek. A 4.3. pont szerint minőségi átvétel akként történik, hogy a szállító az árukísérő gyártmánylapon szereplő beltartalomért köteles felelősséget vállalni. A mennyiségi átvétellel egyidejűleg a megrendelő a minőségi ellenőrzést is köteles elvégezni, és ha bármilyen minőségi kifogása lenne a megrendelőnek, úgy azonnal értesíteni kell a szállítót (felperes). A kifogásolt áruból a mintavétel szabályainak megfelelően a felek közös mintavételezéssel, ilyen esetben több mintát vesznek, és azt független laboratóriumi vizsgálatnak vetik alá. Ez idő alatt a megrendelő (alperes) köteles a minőséghibás árut külön tárolni, ennek elmulasztásából, illetve a fenti eljárás megsértéséből eredő károkat maga viseli. A takarmány etetését meg kell szüntetni, és a takarmány lecseréléséről kell gondoskodni ilyen esetben, az esetleges károkat ezzel is csökkentve. A minőségi kifogást a megrendelő az észleléstől számított 12 órán belül telefonon, 48 órán belül pedig írásban köteles bejelenteni a szállítónak, és biztosítania kell, hogy a szállító a hibásnak vélt árut megvizsgálhassa, és az egyéb körülményeket ellenőrizhesse. A szállító kérése esetén a megrendelő köteles a szállítónak megküldeni a rendelkezésére álló intézeti vizsgálati eredményeket, valamint egyéb olyan iratokat, amelyek szükségesek a szavatossági igény elbírálásához.

A szerződés 5. pontja tartalmazta azt is, hogy a megrendelt termékeket a felperesi szállító az 1. számú mellékletben meghatározott áron számlázza az alperesi megrendelőnek. Az árak a szállítási költséget magukban foglalják. Az alperes kötelezte magát arra, hogy banki átutalással a számla

esedékességének napjáig az általa átvett termékek vételárát megfizeti. Késedelmes fizetés esetén az alperesi megrendelő a mindenkorl jegybanki alapkamat kétszeres mértékű kamatát köteles megfizetni a késedelem idejére. Rögzítették azt is, hogy mennyiségi és minőségi reklamáció nem eredményezheti a határidő halasztását. A mennyiségi vagy minőségi kifogás kivizsgálását követően, annak eredményétől függően az esetleges vételár-különbözet számlázásra kerül.

A szerződés alapján a felperes „**takarmány neve** malac”, illetve „hízó I.”, „hízó II.”, „hízó III.” megjelölésű takarmányokat kevertetett az X... Kft-vel, és az így előállított termékeket szállította le az alperesnek, aki 2013. év végétől már a teljes jószágállományát a felperes által szállított takarmánykeverékkel látta el. Az alperes ekkor ún. danbred fajtájú sertésállományt tartott, a felperes által szállított takarmánykeverékkel 8.359 darab hízót nevelt.

Az alperes 2013. év során jelentős összegű vételárhátralékot halmozott fel, a felperesi számlákon érvényesíteni kívánt vételár-követelések határidőben történő kifizetésére több esetben nem került sor. A felek emiatt 2013. november 6. napján megállapodást kötöttek, ebben rögzítették, hogy 74.900.262,- forint összegű vételártartozása áll fenn alperesnek felperes felé, és további 19.000.000,- forint nagyságrendű tartozás 2013. november 15-én még esedékessé válik. Az alperesi megrendelő már ekkor jelezte, hogy várhatóan ennek a teljesítésére sem fog sor kerülni. Mindezekre tekintettel a felperesi szállító mindaddig, amíg a megrendelő lejárt követeléseinek összege a 20.000.000,- forintot meghaladja, a keretszerződésben foglaltaktól eltérően jogosult és köteles kiszolgálni a megrendelőt akként, hogy a megrendelő az aktuálisan rendelt termék vételárának ellenértékét előzetesen vállalja átutalni. Amennyiben az előzetes átutalásra nem kerül sor, úgy a megrendelés nem érvényes. A szállító az utalt összeget a legkorábban esedékessé vált számlára könyveli el jóváírásként. Az alperes vételárhátraléka 2014. július hónap második felére már elérte a 128.000.000,- forintot. Az alperes ezen időszakban még további 37.900.000,- forint értékű árut vett át, amely ekkor még nem került kiszámlázásra.

Az alperes 2014. év márciusáig az állományban fejlődési problémát nem észlelt, az egyes takarmányszállítmányok beérkezésekor vizsgálatot végzett, ennek alapján rendellenességet nem tapasztalt. A 2014. március-áprilisi mérések azonban az állomány gyarapodására vonatkozóan romló tendenciát mutattak, és az alperesnek olyan értesítés került a birtokába, hogy a felperes a takarmányt előállító X... Kft. ügyvezetője megkerülésével a takarmányt keverő dolgozóknak közvetlen utasítást adott a korábbi receptúra megváltoztatására. A romló hízalási eredmények folytán alperes megkereste a takarmányt előállító X... Kft-t, ahonnan arról kapott tájékoztatást, hogy a felperes a korábbi receptúrán valóban változtatott. A feletetett takarmánykeverékekből közös mintavételezés nem történt.

Az alperes a NÉBIH-nél bevizsgáltatta a 2014. március 10. napján gyártott **takarmány neve** malac takarmánykeveréket, valamint a 2014. március 13. napján gyártott **takarmány neve** hízó I. és a 2014. március 4. napján gyártott **takarmány neve** hízó II. takarmánykeveréket. Ezek az alperes által beszerzett vizsgálati eredmények fehérje esetében 2-3% hiányt, a nyers zsír esetében átlagosan 3-0,5% többletet, nyersrost esetében 0,5-1,7% hiányt mutattak a számítógéppel kalkulált beltartalmi értékekhez viszonyítva.

Az alperesi ügyvezető 2014. július 28. napján kelt e-mailben és postán is megküldött levelében jelezte első alkalommal felperes felé, hogy a részükre leszállított takarmány tekintetében alperes laboratóriumi vizsgálatot kezdeményezett, figyelemmel azon értesülésre, hogy az elfogadott receptúrától eltérő beltartalmú takarmányt szállított le a felperes. A megkapott laboratóriumi vizsgálati eredmények alapján alperes megállapította, hogy a leszállított takarmányok beltartalma, és összetétele jelentősen eltér a szerződésben kikötött receptúrától. Ez nem teszi lehetővé az optimális termelési eredmények elérését. A hibás teljesítés ténye a laboratóriumi eredmények ismeretében vált nyilvánvalóvá, ez mintegy 170.000.000,- forint összegű kárigényt alapoz meg.

Ebbe kívánta alperes beszámítani eddig már lejárt 128.000.000,- forint nagyságrendű leszámlázott, illetve a még ki nem számlázott 40.000.000,- forint értékű takarmány vételárhátralékát. Az alperes levelében e kérdések egyezséggel történő rendezését szorgalmazta.

A felperes a 2014. február 16. - 2014. augusztusa között szállított árumennyiség vételárát még kiszámlázta, azonban az alperes ezt sem fizette meg felperesnek.

A felperes keresetében 166.669.453,- forint tőke és a meghatározott részösszegek számlák szerinti esedékességétől, a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni alperest vételártartozás címén.

Alperes a kereset elutasítását kérte. A felperes vételárigényét szavatossági árleszállítás mellett 20%-ban, majd 10%-ban ismerte el. Nem vitatta az általa átvett táp mennyiségét, álláspontja szerint azonban az elismert arányú vételárkövetelés mértékét elérő vagy azt még meg is haladó kár érte abból, hogy a felperes által szállított termék nem felelt meg a minőségi követelményeknek, ezért beszámítási kifogást terjesztett elő. A nem megfelelő minőségű takarmány miatt a jószágállomány nem fejlődött megfelelő ütemben, meghosszabbodott az etetési időszak, és megfelelő anyagi tartalék hiányában értékesítési kényszerhelyzetbe került, végül kénytelen volt kisebb súlyban értékesíteni a sertéseket, ebből öt további kár érte. Megítélése szerint a felperes által számlázott vételárösszegszerűsége is vitatható, mert az jó minőségű, az elfogadott receptúrának megfelelő minőségű árura vonatkozott, ezzel szemben a részére szállított termék ára ennek nem felelt meg, az ennél jóval alacsonyabb, legfeljebb 10%-ra leszállított értéket képviselt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg felperesnek 166.669.453,- forint tőkét, és a felperes által megjelölt részösszegek esedékességétől a kifizetés napjáig járó, a mindenkorijegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatot.

Kiindulópontként rögzítette, hogy a jogvita elbírálására a régi Ptk. 365. § (1) bekezdésében meghatározott adásvételi szerződés szabályai az irányadók. Az ellenkérelemmel kapcsolatban arra utalt, hogy az alperes állítása szerint a felperes a szerződéstől eltérő, más összetételű tápot szállított, amely kisebb értéket képvisel, tehát hibásan teljesített, másrészt annak felhasználása neki kárt okozott, amelyre vonatkozóan a Ptk. 310. § és 339. §-ában rögzített kártérítési szabályok az irányadók. A szavatossági, és beszámítás kifogás körében az alperest terhelte egyrészt annak bizonyítása, hogy a felperesi teljesítés értéke alacsonyabb a számlázott, jó minőségű termékénél, másfelől, hogy a felperes szerződésszegése folytán őt kár érte, azaz a receptúrától való eltérés és a sertésállomány súlygyarapodásának elmaradása között okozati összefüggés fennáll, továbbá a tekintetben is, hogy a kár mértéke eléri vagy meghaladja a számlákban rögzített tartozásának összegét. Az alperes által hivatkozott kár bekövetkezésének, és okának tisztázására szakértői bizonyítást rendelt el. A kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményéből arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által szállított táp beltartalma eltért az eredeti receptúrában feltüntetettektől, azonban a leszállított takarmány összetétele és az alperes állományában észlelt testtömeggyarapodás csökkenése között okozati összefüggés nem állapítható meg. A kárenyhítés körében az alperesnek azonnali takarmányváltást kellett volna eszközölnie, amit elmulasztott. A bíróság a szakvéleményre alapítva megállapította azt is, amennyiben az alperes értékesítési kényszer hatása alatt cselekedett, tovább hízlalásra történő értékesítéssel akár nyereséget is elérhetett volna. A teljesítmények romlásának és az elhullások hátterének feltárására nem készült előírászerű (több, közösen vett takarmánymintáról készített), független laboratóriumi vizsgálat, ezért kellő bizonyossággal nem állapíthatók meg a teljesítményromlás valódi okai. Utalt arra, hogy a felek közötti szerződés 4.3. pontja szerint az alperest azonnali jelzési kötelezettség terhelte, amennyiben a szállított takarmánnyal kapcsolatban hibát észlel vagy minőségi kifogásra gyanú merül fel. E kötelezettségének alperes nem tett eleget. A bíróság által elfogadott további szakértői megállapítás

az is, hogyha a beltartalmi paraméterek negatív irányban térnek el a gyártmánylapon szereplő adatoktól, a sertések gyarapodásának csökkent mértékéről szemrevételezéssel lehet következtetéseket levonni, a gyengébb beltartalmú táp etetését követő 7-10 nap elteltével. Az alperes által vizsgáltatott tápok kisebb mértékben eltérnek a receptúrában megadott értékektől, a fehérjetartalomban, zsírban és rostban van kisebb arányú eltérés, a tápok energiatartalma azonban közel azonos. A fehérjehiány pedig csak az energiahiánnyal párosulva eredményez a napi testtömeg-gyarapodásban elmaradást. Az alperes által hivatkozott 693 gr-os napi átlagos testtömeg-gyarapodás a dánbred fajta esetén alacsony, az a hazai egyéb hibridfajtáknál megfelelő. A szakértő az állomány átlagos betelepítési tömegének, a betelepítéskori átlag életkornak, a hizlalási napok számának és a napi átlagos testtömeg-gyarapodásnak az adatait egybevetve arra a következtetésre jutott, hogy az alperes által szolgáltatott adatok nem életszerűek, az eltérések háttérében adminisztrációs hiba állhat. A testtömeg-gyarapodási, életnapi, leadáskori tömegek nem korrelálnak, így egyértelműen nem állapítható meg, hogy a takarmánykeverék nem megfelelő beltartalma miatt történhetett az állított mértékű testtömeg-gyarapodás elmaradás. A szakvéleményből az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a felperes által szállított takarmány egységára a piaci viszonyokhoz képest nem volt eltúlzott.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1) bekezdésére utalva hangsúlyozta, hogy a vitatott igazságügyi szakvéleménnyel szemben a bizonyítási kötelezettség alperest terheli. Az alperes által csatolt magánszakértői vélemény megállapításaira figyelemmel egyes szakkérdések további tisztázásra szorulnak, a szakértői álláspontok ellentétei a szakértők véleményének ütköztetésével oldhatók fel, de ennek költségeit alperes köteles előlegezni. Felhívta ezért alperes figyelmét arra, hogy a szakértői díj letétbe helyezésének elmulasztása esetén a további bizonyítást mellőzi, és a bizonyítatlanság jogkövetkezményeit az alperesnek kell viselnie. Az alperes által csatolt magánszakértői vélemény kapcsán utalt arra, hogy a Pp. szabad bizonyítás rendszerében a magánszakértői vélemény a Pp. 177. § (1) bekezdésben írt feltételeknek nem felel meg, ezért az szakvéleményként nem vehető figyelembe. A magánszakértői vélemény olyan egyéb, nem nevesített bizonyítási eszköz, melynek bizonyító erejét a bíróság a per egyéb adataival egybevetve határozza meg. Hangsúlyozta, bár a perben kirendelt igazságügyi, illetve az alperes által csatolt magánszakértői vélemény ugyanazokat a problémákat vizsgálta, amennyiben eltérő szakmai következtetésekre jutottak, a perben nem két szakértői vélemény áll egymással szemben a fent kifejtettek szerint. A magánszakértői vélemény azonban alkalmas lehet arra, hogy az igazságügyi szakértő véleményét aggályossá tegye, felhívja a figyelmet annak ellentmondásaira. A magánszakértői véleményben foglaltak alapján a perben előterjesztett szakvélemény ellentmondásainak feloldását a bíróságnak meg kell kísérelnie. Ezért több alkalommal figyelmeztette alperest, hogy a bizonyítás őt terheli a felperes szerződésszegésével okozott kár tekintetében. A 2015. november 2. napján kelt 55. sorszámú végzésében részletesen tájékoztatta alperest, hogy a szakkérdések további tisztázásra szorulnak, 58. sorszám alatti végzésében pedig arról, hogy a további díjak előlegezése szükséges, mely felhívásnak az alperes nem tett eleget a bíróság által megszabott határidőben. Emiatt egyértelmű következtetés nem vonható le abban a kérdésben, hogy az alperest érte-e kár a felperes magatartásával összefüggésben, amennyiben igen, az milyen mértékű. A további szakértői bizonyítás elmaradásának következménye a beszámítási kifogás alaptalansága, amelyből okszerűen következik, hogy az alperes a felperes által követelt összeg és annak szerződés szerinti kamatai megfizetésére köteles.

Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében az alperes lényeges eljárási szabálysértésekre hivatkozva, a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdés alkalmazásával az ítélet hatályon kívül helyezését, és az első fokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a 2016. február 22. napján tartott tárgyaláson a bizonyítást lezárta, és értesítette a jelen lévő jogi képviselőket, hogy 2016. március 8. napján hirdet ítéletet. Az iratok tanúsága szerint erre a tárgyalásra azonban a feleknek idézést nem adott ki. Az elsőfokú bíróság a

2016. március 8. napjára kitűzött határozathirdetésen tartott tárgyalást újra megnyitotta, ismertette a 74., 75., 76. sorszám alatti iratokat, majd a tárgyalást ismét berekesztette és ítéletet hozott. A peres felek és jogi képviselőik azonban arra a tárgyalásra nem voltak megidézve, ezért a tárgyalás megtartásának eljárásjogi akadálya volt. Tévesen rögzítette ezért a bíróság, hogy alperes nem jelent meg a határozathirdetésen, és idézése, illetve értesítése szabályszerű. E tárgybán a jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelem előterjesztésére is sor került. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat szerint lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, ha a feleket nem idézték a tárgyalásra (BH 1995/4/223., 1995/2/101.) és az is, ha a bíróság a fél meghatalmazottját nem idézi a tárgyalásra. Álláspontja szerint az idézés hiányában megtartott tárgyalás, azon bizonyítás felvétele olyan súlyos eljárási szabályértés, ami alapján indokolt az ítélet hatályon kívül helyezése.

Ugyanilyen súlyos eljárási szabálysértésnek tartotta alperes, hogy a 2016. február 22. napján tartott tárgyalás berekesztését és határozathirdetésre történő elhalasztását követően az elsőfokú bíróság 74. sorszám alatt végzést hozott, melyben az eljárás elhúzódása miatti alperesi kifogást illetően rögzítette saját álláspontját. Ezt a végzést a bizonyítási eljárás befejezését követően már nem hozhatta volna meg, másrészt a perben ügyszöntő határozat sem lett volna meghozható a kifogás elbírálása előtt.

A 2014. október 24. napján tartott tárgyalás jegyzőkönyvéből következően a bíróság is akként értelmezte alperes ellenkérelmét, hogy a felperes hibás teljesítésére hivatkozott, és választása szerint a vételár 10%-ra történő leszállítását kérte a Ptk. 306. § (1) bekezdése alapján, valamint kártérítési igényt terjesztett elő a Ptk. 310. §-ában írtak szerint. Bizonyítási kötelezettségének a felperes nyilatkozatásával, iratok csatolására kötelezésével és szakértői bizonyítással kívánt eleget tenni. Többször kérte felperest arra kötelezni, hogy tegyen érdemi nyilatkozatot, amelyre nem került sor, ennek ellenére az elsőfokú bíróság jogkövetkezményt sem alkalmazott. E körben utalt a 2016. augusztus 24. napján postára adott beadványában előterjesztett bizonyítási indítványára a felperes által meghatározott receptúrát illetően.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget, sem az ítéletből, sem az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy miért nem hozott döntést ezen el nem bíralt bizonyítás tárgyában.

Sérelmezte, hogy a 20. sorszám alatti, szakértő kirendelő végzésben mellőzte az általa feltett kérdéseket, ennek indokát nem adta. Utalt a BH 1998/198. számú jogesetre, mely szerint lényeges szabályt sért a bíróság, ha kellő indokolás nélkül a feleknek a szakértőhöz intézni kívánt kérdéseit nem továbbítja, illetve ha nem teszi lehetővé a felek részére, hogy a szakértő kiegészítő véleményére észrevételeket tegyenek vagy ezzel kapcsolatban a szakértőhöz kérdést intézzenek. Tartalmi kifogását a szakértő kirendelő végzéssel kapcsolatban fenntartotta és kiegészítette azzal, hogy a hibás teljesítés miatt előterjesztett árszállítás iránti igénye sem szerepel a kirendelő végzés leíró részében. A bíróság nem közölte a szakértővel mindazon adatokat, amelyek az ügy eldöntéséhez szükségesek, ez szintén súlyos eljárási szabálysértés.

Előadta azt is, hogy magánszakértői véleményt csatolt, és kérte új szakértő kirendelését **szakértő 1. neve** személyében. Ezen 40. sorszám alatti beadványát a bíróság 44. sorszám alatt kiadta felperesnek, és a korábban eljár szakértőnek, egyúttal felhívta arra, hogy nyilatkozzon az előkészítő iratban foglalt további alperesi kérdésekre, melyek rövid, tömör megválaszolása esetén számít-e fel díjat, amennyiben igen, úgy előreláthatólag mennyit. Eljárási szabálysértés valósult meg akkor is, amikor a bíróság a felperes észrevételezése előtt felhívta a szakértőt nyilatkozattételre. A felperes észrevételt ugyanis nem tett, nem kifogásolta az alperesi beadványt, így lényegében a szakértő nyilatkozott a felperes helyett díjmentesen. A magánszakértői vélemény részét képezte a 2016. augusztus 24. napján kelt beadványának, melyre a szakértő díjmentesen válaszolt. Az elsőfokú bíróság felperes észrevétele hiányában hivatalból további bizonyítást nem folytathatott volna le. Mindezek ellenére az elsőfokú bíróság a perben előterjesztett szakvélemény újabb kiegészítését tartotta szükségesnek és felhívta őt a szakértői költségek előlegezésére, amelynek nem tett eleget,

mert álláspontja szerint a tényállás felderítésének hiányosságát, a hibás kirendelő végzés okozta. Az elsőfokú bíróság döntési hatáskörébe tartozó szakértői válaszok alapján szükségtelen volt a szakértői vélemény kiegészítése, az ugyanis tényállás alapjául nem szolgálhat. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen, értékelte egyéb bizonyítékként a magánszakértői véleményt, és indokát sem adta annak, hogy az abban foglaltakat miért nem veszi figyelembe, és nem indokolta azt sem, hogy miért nem adott helyt a további bizonyítási indítványainak.

A fentiek okán azért is szükséges az eljárás teljes megismétlése, mert a tényállás nincs felderítve, a szakértő kirendelő végzés helytelen tényálláson alapul, a kirendelt szakértő pedig a kompetenciájába nem is tartozó kérdésekre adott válaszokat.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint nem történt az elsőfokú eljárásban olyan súlyos eljárási szabálysértés, amely az alperes számára jelentős jogsértést jelentett volna, és amely az ítélet hatályon kívül helyezésére adna okot. A 2016. március 8-i tárgyaláson csupán olyan iratok ismertetésére került sor, melyek kapcsán más perbeli cselekményt nem kellett - és egy esetleges megismételt elsőfokú eljárás során sem kellene - lefolytatni. Kiemelte, az alperest terhelte a bizonyítási kötelezettség az elsőfokú eljárás során, alperes azonban tényállításait többszöri bírósági felhívásra sem adta elő kellő részletességgel, bizonyítékait nem csatolta, és azt a pertaktikát választotta, hogy saját tényállításai helyett a bíróság felperest nyilatkoztassa. A felperes az alperes által előadottakra az elsőfokú eljárás során érdemi észrevételeit megtette, azonban olyan tényekre és olyan alperesi kérdésekre, melyekre vonatkozóan alperes tényállást nem adott, nem tudott nyilatkozni. A 2014. szeptember 18-i tárgyalásra szóló idéző végzésben alperes részletes felhívást kapott, hogy a keresetre nyilatkozzon, a védekezése alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékait jelölje meg, ennek azonban nem tett eleget. A 2014. október 29. napján tartott tárgyalás jegyzőkönyvébe foglalt végzésben az alperest felhívta az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi előkészítő iratra 20 nap alatt terjessze elő az alperesi ügyvezető konkrét tényekre vonatkozó nyilatkozatát, valamint valamennyi kapcsolódó, a kár jogalapját és összecszerúságát igazoló okirati bizonyítékát csatolja. Az alperes e határidőt túllépve nyújtotta be előkészítő iratát, igazolási kérelmet késedelme kimentésére nem terjesztett elő, ezért a Pp. 105. § (1) bekezdése alapján az elmulasztott cselekményt hatályosan többé nem teljesítheti. Utalt arra, hogy a 7. sorszámú idéző végzésben ismételt felhívást kapott alperes, majd ez még többször is megtörtént, az elsőfokú eljárás folyamán, de eredménytelenül. Megjegyezte, hogy az alperes magánszakértőjének egy utalása szerint a gyártó által adott receptúrákra alapozva végezte a munkáját, de ezeket sem csatolta alperes a szakvéleményhez, ezért nem ellenőrizhető, hogy szakértője milyen alapidatokból dolgozott. Alperes a szakértői bizonyítás során az elsőfokú bíróság többszöri, jogkövetkezményekre történt figyelmeztetés ellenére sem előlegezte a szakértői bizonyítás folytatásához szükséges díjelőleget, ezért a szakértői eljárással kapcsolatos aggályai megalapozatlanok. Alperesnek módjában állt volna a díjelőlegezést követően a szakértő személyes meghallgatását kérni, a szakértő felé kérdéseket feltenni, azonban e kötelezettségének nem tett eleget, ezért az elsőfokú bíróságnak már nem is volt eljárásjogi lehetősége a bizonyítás folytatására.

A fellebbezés **nem alapos.**

Az alperes eljárásjogi tárgyú fellebbezési hivatkozásai azon alapultak, hogy az elsőfokú bíróság a per utolsó szakaszában több lényeges eljárási szabálysértést is elkövetett, melyek álláspontja szerint az elsőfokú ítéletet megalapozatlanná teszik. Az elsőfokú bíróság határozathozatalával kapcsolatos eljárást az ítélőtábla nem találta az eljárási szabályokkal ellentétben állónak. Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a per utolsó tárgyalásán, a 73. sorszám alatti jegyzőkönyvben rögzített módon a Pp. 145. § (1) bekezdése szerint eljárva szabályszerűen berekesztette a tárgyalást, mivel álláspontja szerint a per a határozathozatalra megérett. Ezzel együtt a Pp. 218. § (1) bekezdése értelmében

módjában állt, hogy az ítélet kihirdetését a berekesztéstől számított 15 napon belüli időpontra kitűzze. Erről a peres felek tárgyaláson jelen lévő jogi képviselőit elegendő volt szóban értesítenie, külön szabályszerű idézésre ilyen esetben nincs szükség, tekintettel arra, hogy a határozathirdetés kitűzött napján fő szabály szerint tárgyalás tartására már nem kerül sor, csupán az ítélet kihirdetése történik meg, az ítélethirdetésen a felek részvétele nem kötelező. A perbeli esetben a 2016. március 8. napjára kitűzött határozathirdetésre kizárólag a felperes jogi képviselője jelent meg. A bíróságnak a berekesztett tárgyalás újbóli megnyitására a Pp. 145. § (3) bekezdése szerint eljárési lehetősége fennállt, erre a 77. sorszám alatti jegyzőkönyvben rögzítetteknek megfelelően szabályszerűen került sor. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a peres felekkel már postai kézbesítés útján közölt 74. sorszámú végzés, valamint az alperes a Pp. 114/A. §-a szerinti eljárásjogi kifogása tárgyában benyújtott 75., 76. sorszámú beadványai ismertetése céljából szükségtelen volt ez az eljárás jogi intézkedés, tekintettel arra, hogy a Pp. 114/B. § (2) bekezdése az eljárás elhúzódása miatti kifogással kapcsolatos bírói ügyintézés tárgyaláson kívül lehetővé teszi. Az említett iratok ismertetésén kívül az újból megnyitott tárgyaláson más percaselekmény lefolytatására nem került sor, így az alperes távollétében megnyitott és kizárólag alperesi beadványok, valamint alperes részére korábban postai úton már kézbesített végzés ismertetéséből álló tárgyalás megtartása nem tekinthető lényeges szabálysértőnek.

A bíróság a tárgyalást ezt követően újra berekesztette, majd pedig szabályszerűen kihirdette az írásba foglalt, külön íven szövegezett ítéletét, összhangban a Pp. 218. § (1) bekezdés utolsó fordulataiban előírtakkal. A tárgyaláson történő iratismertetés nem minősül az ügy érdemi eldöntése szempontjából lényeges percaselekménynek, bizonyításfelvétel az újból megnyitott tárgyaláson nem történt, alperest hátrány ezzel nem érte a Pp. 3. § (6) bekezdésben rögzített fegyveregyenlőségi alapelv nem sérült. Az alperes ezzel kapcsolatos fellebbezési hivatkozásait tehát az ítéletábra alaptalannak ítélte.

Az alperes Pp. 114/A. §-án alapuló kifogásával kapcsolatos ügyintézésről illetően sem történt eljárás szabálysértés. Az elsőfokú bíróság számára ilyen tárgyú kifogás előterjesztése esetén a Pp. nem ír elő a per folytatására vonatkozóan tilalmat, a kifogás Pp. 114/B. § (3) bekezdése szerinti elbírálásának bevétele szükségtelen lett volna, egy ilyen eljárás szabályozás éppen a per további elhúzódásának lehetőségét teremtené meg. Az elsőfokú bíróság tehát szabályszerűen eljárva, éppen a per elhúzódásának megelőzése érdekében helyesen hozta meg az ítéletet, egyúttal az alperesi kifogást a Pp. 114/B. § (2) bekezdése szerint eljárva, szabályszerűen terjesztette fel a Szegedi Ítéletábrához.

A fellebbezésben felhozottak tekintetében lényeges eljárás szabálysértés nem volt megállapítható. Megjegyzi az ítéletábra, hogy az 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 1. pontja szerint még lényeges eljárás szabálysértés esetén is csak akkor indokolt az ítélet hatályon kívül helyezése, ha az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen.

A perbeli jogvita érdemi megítélését illetően kiindulópont, hogy a felek szállítási keretszerződést kötöttek az alperes által forgalmazott sertéstápokra vonatkozóan. A felperes 2013. évi szállításaira kiállított 4 számlán, összesen 74.900.262,- forint vételár-követelést kívánt érvényesíteni, melyet azonban az alperes nem teljesített. Erre vonatkozóan jött létre írásban a felek között a 2013. november 6-i tartozáslismerő megállapodás. Nem vitatott tényállási elem, hogy az alperes vételárhátraléka 2014. szeptemberi perindításkor már meghaladta a 128.000.000,- forintot, majd pedig a per során a felemelt kereset szerint elérte a 166.669.453,- forintot. Az alperes a korábbi időszak alatt az átvett táp mennyiségét és árát nem vitatta, de a 2014. július 28-i felpereshez intézett írásbeli nyilatkozatában laboratóriumi vizsgálati eredményekre hivatkozással állította, hogy a táp hibás volt, annak beltartalma az elfogadott receptúrától eltérő. Az alperes már ekkor 170.000.000,- forint nagyságrendű kárigényét jelezte felperes felé azzal, hogy a vételárhátralékot kéri beszámítani. A per során alperes egyrészt szavatossági kifogásként kérte a per tárgyát képező

takarmánymennyiség vételárának 10%-ra történő leszállítását, másrészt kártérítési igényként 110.016.921,- forint beszámítására is indítványt tett arra hivatkozással, hogy az általa nevelt sertésállomány súlygyarapodásának elmaradása miatt ilyen mértékű kár érte. E körben utalt az állomány áron aluli, kényszer értékesítésére is.

A perbeli jogvitát - a 2013. évi CLXXVII. tv. (Ptk.) 50. §-a alapján - az 1959. évi Ptk. szabályai szerint kellett elbírálni, annak figyelembe vételével, hogy a felperes nem vitatott összegű vételár követelésével szemben az alperes hibás teljesítésből eredő szavatossági kifogást, valamint szerződésszegésre alapított kártérítési igény folytán beszámítási kifogást is érvényesíteni kívánt, és ezek alapján kérte a kereset elutasítását.

A szavatossági igény érvényesítésére vonatkozó Ptk. 305.§ (1) bekezdése szerint olyan szerződés alapján, melyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatott dolog a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy szerződésben meghatározott tulajdonságoknak. A szavatossági igény érvényesítésére fő szabály szerint 6 hónapos elévülési idő áll a szavatossági jogosult rendelkezésére (Ptk. 308. §), azonban szavatossági jogok ugyanazon jogalaptól származó követeléssel szemben kifogásként a határidő eltelte után is érvényesíthetők (Ptk. 308/C. §).

Az alperes szavatossági igényként a táp árleszállítását kérte, valamint a Ptk. 310. §-ára alapította a szavatossági jog érvényesítésén kívül eső további, a hibás teljesítésből eredő kárnak megtérítését - ún. következménykár -, mely a sertések súlygyarapodásának elmaradása miatti elmaradt hasznából keletkezett, melyet a Ptk. 296. § (1) bekezdése alapján beszámítási kifogásként érvényesített. Mindkét igénye érvényesítéséhez az alperesnek elsődlegesen azt kellett bizonyítania, hogy a felperes szerződést szept, hibásan teljesített.

A hibás teljesítés érdemi vizsgálata körében figyelembe kellett venni, hogy alperes nem fogyasztó, így a vélelem a felperesi teljesítés hibátlansága mellett szólt (Ptk. 277. § (1) bekezdés). A perbeli esetben annál is inkább a hibátlan teljesítés vélelméből kellett kiindulni, mivel az alperes jelentős összegű vételár-követelésre vonatkozó tartozáselismerő nyilatkozatában még hibás teljesítésre egyáltalán nem hivatkozott. A perbeli többlétféle állási körülmények tehát fokozott bizonyítási terhet róttak az alperesre; - a Pp. 164. § (1) bekezdés értelmében - neki kellett bizonyítania azt, hogy a szolgáltatott dolog, jelen esetben a felperes által forgalmazott sertéstakarmány hibás volt, azaz a felperes hibásan teljesített.

Az alperes állította, hogy a felek által kikötött receptúrában foglalt beltartalmi értékeknek a felperes által szolgáltatott takarmány nem felelt meg, ezért vizsgálendő volt, hogy milyen beltartalmi értékkel rendelkező takarmány szolgáltatásában állapodtak meg a felek. A keretszerződés csak termékneveket (**takarmány neve** malac, hízó I., hízó II., hízó III.) tartalmazta, azok összetételét nem. A tápok neve az állatok életkora szerinti szükségleteinek megfelelő takarmánykeverékre utal.

A felek, mivel a takarmány összetételét nem kötötték ki a keretszerződésben, ezért nem tekintették a beltartalmi értéket lényeges szerződési feltételnek, így a hibás teljesítés bizonyításához az alperesnek azt kellett igazolnia, hogy a felperes által szolgáltatott sertéstáp az adott korú állatok tenyésztéséhez szakmailag szükséges összetétele, a beltartalmi érték és összetevők tekintetében nem felelt meg.

Az alperes 3. számú beadványához csatolta a felperes által forgalmazott termékek receptúráját (2013.10.12., 2014.05.08-i időpontra), csatolta a NÉBIH által készített vizsgálati jegyzőkönyvet, és a receptúráktól való eltérési kimutatást. Kérte, hogy a felperes is csatolja a receptúrákat, melyeket a felperes bírói felhívásra nem csatolt.

A felperes a mintavételezést - annak körülményeit vitatta -, utalt arra, hogy az nem szerződés szerint történt, de az alperesek által csatolt receptúrák - azt, hogy az az alperes által állítottan a teljesítési időpontokban a vállalt beltartalmi értéket tartalmazza - nem vonták kétségbe.

A 26. szám alatti szakvéleményében **szakértő 2. neve** kirendelt igazságügyi szakértő a NÉBIH

vizsgálati eredményeket értékelve elsődlegesen azt hangsúlyozta, hogy bizonyos összetevők kisebb arányú hiányossága összességében lényeges eltérést nem eredményezett, az adott sertések tenyésztéséhez emiatt nem alkalmatlan a takarmány. A tápok energiatartalma elenyésző mértékben tér el, így a testtömeg-gyarapodásra gyakorolt kedvezőtlen hatás nem lényeges mértékű. Ehhez képest az alperes által hivatkozott, jóval jelentősebb testtömeg-gyarapodás elmaradás kizárólag erre az okra nem vezethető vissza. A szakértő az eltérések hátterében alperesi érdekkörű adminisztrációs hiba lehetőségét is felvetette. Hiányosságként kiemelte emellett, hogy felek által közösen vételezett minta egyáltalán nem áll rendelkezésre, melyet független laboratóriumi vizsgálatnak lehetne alávetni, és az alperes elhullási naplót sem tudott bemutatni. A termék hibájának gyanúja esetére irányadó egyedi szerződési, illetve általános szakmai-eljárási szabályokat az alperes nem tartotta be. A teljesítmények romlásának és az állított elhullások hátterének kiderítésére a szükséges intézkedés nem történt meg. A szükséges mennyiségű és alaposságú laboratóriumi vizsgálat hiányában, így kellő bizonyossággal nem állapítható meg a teljesítményromlás mértéke és valódi oka. A szakértő emellett a felperesi termékeket nem találta túlárazottnak sem.

Az elsőfokú bíróság az alperesi álláspontot alá nem támasztó igazságügyi szakértői véleménnyel kapcsolatban nyilatkozattételre hívta fel alperest, aki kérdéseket, illetve szakmai álláspontját tükröző magánszakvéleményt csatolt. A fellebbezési hivatkozásokkal ellentétben az ezzel kapcsolatos bírósági eljárás sem volt szabálysértő. A magánszakvéleménnyel, mint atipikus perbeli bizonyítékkal kapcsolatos bírói gyakorlat megítélését helyesen ismertette az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában (5. oldal utolsó előtti bekezdés), az ott kifejtettekkel az ítéletábra mindenben egyetért. A magánszakvélemény benyújtását követő eljárás során a bíróság az alperesi beadványt és a magánszakértői véleményt megküldte a kirendelt igazságügyi szakértőnek, aki költségigény nélkül, 45. sorszám alatt pontokba szedett válaszokat adott az alperesi kérdésekre. Ez azonban nem tekintendő szakvélemény kiegészítésnek, mivel valójában a Pp. 182. § (2) bekezdése szerint járt el a bíróság, és a garanciális eljárási szabályt betartva lehetőséget adott az alperesnek arra, hogy a kérdéseit feltegye a szakértőhöz és a szakértő ezekre választ adjon. Megjegyzi az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság által választott eljárásjogi megoldás szabályos, a Pp. 182. § (2) bekezdése szerinti eljárás lefolytatásához nem kell szükséges a szakértőt személyesen, tárgyaláson meghallgatni. Hivatalbóli bizonyítást tehát nem folytatott le a bíróság, valójában az igazságügyi szakértői vélemény Pp. 182. § (3) bekezdése szerinti kiegészítésére ezzel még nem került sor. Az ítéletábra álláspontja a további bizonyítás lefolytatásának szükségességével kapcsolatosan eltért az elsőfokú bíróságétól. Megállapítható ugyanis, hogy a szakértő minden felmerült kérdésre kellőképpen kitérve, megnyugtató válaszokat adott, szakmai álláspontját megvédte, azt fenntartotta. A szakértő kérdésekre adott válaszai közül még egy további elbírálási szempont, hogy az alperesnél minden egyedre kiható alacsony testtömeg-gyarapodást nem észleltek, hanem az ún. szétnövés jelensége volt tapasztalható az állománynál, amely fertőző megbetegedés esetén jellemző. Ez a szakértői megállapítás továbbra is kérdésessé tette azt az alperesi álláspontot, mely szerint kizárólag a táp beltartalmi hiányossága okozta az állományban a súlygyarapodás elmaradását.

A bizonyítási eljárás eredménye a per ezen szakaszában már mérlegelhető lett volna a bíróság számára, hiszen abból kellett volna kiindulni, hogy a felek nem egy konkrét receptúrával rendelkező táp adásvételében állapodtak meg, azt valójában nem is minősítették lényeges tartalmi elemnek, hanem a felperes által adott terméknév szerint került meghatározásra, a szerződés tárgya, melyet abból a szempontból kellett vizsgálni, hogy az megfelel-e az adott fajtájú, és korú állatok hizlalására, a szakmailag elvárt súlygyarapodás elérhető-e az alperesnek átadott termékekkel. Az igazságügyi szakértő beltartalmi eltérést nem talált a szakmai elvárásokhoz képest, még az alperes által hivatkozott receptúrákhoz képest is azt állapította meg, hogy a táp energiatartalma csak elenyésző mértékben tér el, csekély fehérjehiány a receptúrákhoz képest van, de ez csak energiahány esetén okozhatja a testtömeg-gyarapodás elmaradását. A termék árát hazai viszonyok

között nem minősített túlárzottak. Azaz a hibás teljesítés tényét a szakvélemény nem támasztotta alá. Ugyanakkor a szakértő az elmaradt haszon tárgyában rávilágított olyan alperesi hiányosságokra, mulasztásokra, amelyek a további bizonyítást utólag megnehezítik. A négyféle takarmánykeverék beltartalmi értékeinek szerződés teljesítésekori időpontra nézve kétséget kizáró pontos megállapítását ezek az alperesi mulasztások utólag már nem teszik lehetővé, emellett a szakértő olyan más lehetséges okokra is következtetett, amely az állományt negatívan érinthette. Ilyen peradatok mellett - a rendelkezésre álló bizonyítékok hiányosságai - miatt a magánszakértői vélemény sem lehetett alkalmas az alapszakvélemény aggályossá tételéhez, így a Pp. 182. § (3) bekezdésében rögzítettek szerint szakértői bizonyítás folytatásának lehetőségével nem is kellett volna számolnia az elsőfokú bíróságnak. Ehhez képest szükségtelen volt az alperest további bizonyításra felhívni, illetve a további szakértői díjelőlegezést előírni, hiszen az igazságügyi szakértő szakvéleményét meggyőző módon védte meg, szakmai álláspontját fenntartotta, annak aggályossá tételére az alperesi beadvány, illetve a magánszakértői vélemény nem volt alkalmas. A magánszakértői vélemény előterjesztése ellenére sem állt fenn tehát eljárási kötelezettség az alapszakvélemény kiegészítését, vagy új szakértő kirendelését illetően.

A kifejtettektől függetlenül az elsőfokú bíróság a további bizonyítást szükségesnek találta, és ezzel lehetőséget biztosított az alperes számára további szakértői bizonyításra. Azt követően, hogy a bíróság felhívására az igazságügyi szakértő válaszolt a magánszakértői véleményben foglaltakra, és saját szakértői véleményét fenntartotta, a szakértői véleménye írásbeli kiegészítésének várható költségét 141.000,- forintban jelölte meg. A Pp. 76. § (1) bekezdése alapján a bizonyítási eljárással járó költségeket, így a szakértői díjat is a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint bizonyító fél köteles előlegezni. Erre a bíróság az alperest felhívta 58., majd ismételt 59. sorszámú végzésével, a szakértői vélemény kiegészítésének mellőzése terhével. Az alperes azonban a bíróság felhívásában foglaltaknak a megadott határidőn belül, sőt az ezt követően 2016. február 23. napjára kitűzött tárgyalásig sem tett eleget, így végső soron a bíróság ez okból döntött a szakértői vélemény kiegészítés elrendelésének mellőzéséről, és a Pp. 141. § (6) bekezdés alapján további bizonyítás mellőzésével hozhatta meg döntését.

Összegezve a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelését az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a hibás teljesítésre hivatkozó, és a felperes vételár-követelésével szemben kifogásként szavatossági jogot (árleszállítást), valamint szerződésszegésen alapuló kártérítést érvényesíteni kívánó alperesre hárult az általa állított hibás teljesítés tényének bizonyítási terhe. A perbeli aggálytalan szakvélemény szerint a hibás teljesítés, a takarmány hibája nem bizonyított, így sem az árleszállítási igény, sem a hibás teljesítés miatti kártérítési igény nem alapos.

Utal még az ítéltábla azon nem vitatott tényállási elemre, mely szerint a korábbi jelentős, több tízmillió forint összegű tartozás felhalmozása és annak elismerése alperes részéről írásban megtörtént. Ezt követte az egyoldalúan elvégzett, nem szerződési szabályoknak megfelelő takarmányvizsgálat, mely alapján már a pert megelőzően a felhalmozott vételár-hátralékkal nagyságrendileg egyező mértékű szavatossági és kártérítési igényt kívánt beszámítással érvényesíteni az alperes. Ez a körülmény arra utal, hogy a szavatossági és beszámítási igényekre hivatkozással elsősorban a jelentős összegű, lejárt határidejű, és nagyobb részben korábban már elismert, jelentős összegű vételárfizetési kötelezettsége alól akart mentesülni alperes. A bizonyítatlanság miatt megalapozatlan kifogások azonban ezt nem eredményezhetik.

Az állított hibás teljesítés nem nyert bizonyítást, így alperes szavatossági kifogása, valamint kártérítésre alapított beszámítási kifogása nem alapos, erre hivatkozva igényt az alperes sikerrel nem érvényesíthet. A hibátlan teljesítés vélelme nem dőlt meg, így alperes a szállítási szerződések szerinti teljes vételár, mint ellenszolgáltatás megfizetésére köteles a kereseti kérelemnek megfelelő összegben (Ptk. 201. § (1) bekezdés, Ptk. 379. § (1) bekezdés).

A kifejtetettre tekintettel az ítéletábra a szükséges indokolásbeli kiegészítések mellett az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró és fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő felperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére. Felperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíját az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c.) pont, valamint (5) és (6) bekezdéseinek alkalmazásával állapította meg. A másodfokú eljárásban pereszes alperes ugyancsak a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték állam részére történő megfizetésére is (6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés).

Szeged, 2016. szeptember 22. napja

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Dobler László s.k.	Béri András s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő